

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 160 Lei
Pe jumătate
de an . . . 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Vrem să purificăm

Suntem orientali! Nimic nu desmintește această afirmațiune. Specificul oriental ne caracterizează, ne este în sânge și se găsește în faptele noastre. N'avem un îndreptar, după care să ne călăuzim în realizările noastre. Ca buni orientali toate le lăsăm în seama lui „măine“, și directorul faptelor noastre este „fatalismul“, iar noi, încrezuți în acești puternici tovarăși, așteptăm, în poziția lui Budha, cu mâinile încrucișate pe piept, cu privirile înfipte în zare, așteptăm să fie mai bine.

Dacă ar fi numai atât! Dar, ritmul vremurilor pe cari le trăim, ne antrenează și pe noi, ne smulge din patriarhatul nostru învechit și, cu o iuteală amețitoare, ne târește spre cea mai rușinoasă decadentă. Căci, dacă, dintr'o necesitate de comoditate, am angajat soarta să se îngrijască de treburile noastre individuale și comune, apoi farmecul luxului și muzica banului, sunt vicii cari ne înveninează întreaga noastră existență spirituală. Ascendența materială momentană și decadența morală, tot așa de grăbită, a multora dintre noi, cheamă de mărturie cele mai respingătoare vicii. Și, de aici nu mai este revenire. Această boală este sigură și nu prea are remediu. Ucide, uneori repede, câteodată încet, după împrejurări, după situația celui atins și după construcția morală a societății, care reacționează rapid sau greoi, fiind aceasta în raport direct cu procentualitatea sănătății sale morale.

Dacă am crede în ceace spune apusul, atunci România este în Europa întâia țară în care bacșitul a devenit atotputernic. Spre marea noastră nenorocire acest puternic, al vremurilor noastre, nu cruță nici pe cele mai solide caractere. Intervenționismul spertar se plimbă pe străzile marilor noastre orașe în limuzine costisitoare, stă alături de fotolii prezidențiale, însoțite, în buzunare, adânc croite, diplome decoratoare și se slujește de nume sunătoare. Intervenționismul spertar este în bună prietenie cu reprezentantul justiției, cu factorul culturai, cu făcătorul de legi și cu exponentul statului.

Orice mișcare, între granițele acestei țări, huruitul trăsurilor, bârâitul mașinelor, zdccotul rotelor vagonului, zrmzetul muștelor, cari se desmorteșc în camera încălzită, foșnetul frunzelor ce cad, în întârziata toamnă, croncănitul corbilor, îți reamîn-

tește acelaș refren: *spert*. S'a făcut în țara aceasta, de zece ani încoace, ceva fără să fi avut acest adagio: *spert*?

Grajdul lui Augias s'a umplut până'n plafon. Răbdarea noastră a atins marginile. Vrem să ne sufulem până'n coate, să luăm furca cu patru dinți și să rânim. Vom scoate mai înainte dobitoacele murdare, cari se tăvălesc în propria lor balegă și pentru cari rezervor de apă de spălat este bășica udului lor propriu. Și'n urmă, după ce le vom fi legat, pe aceste dobitoace, cu capul la picior, de gard, vom scoate gunoiul. Ah! par că văd aceste dobitoace, ce se aseamănă cu hienele, cum vor privi cu jind de la gard, pe sub umăr, la propria lor murdărie!

Sufletele noastre încărcate de amar, răbdarea noastră dusă până la extremitate, nevoile noastre, atâtea rele, câte am îndurat, ne împing, vrând-nevrând, spre această hotărâre.

Noi ne avem reprezentanții. Ei știu unde e cazul să acționeze. Conștiințele noastre curate, morala noastră nepătată și puterile noastre, neslăbite de viciile vremurilor ce le trăim, sunt aci gata, ne îndeamnă, ne silesc să le angajăm în slujba cauzelor comune.

Momentul e prielnic. Acum când toți cei mici sacrifică, cei mari, ca'ntotdeauna se vor susține. Selecțiunea se va putea face. Va trebui numai să se recurgă la costiințele trezite, cari până aci amorteau în biurourile sărăcăcioase dela orașe și dela țară. E vremea să fim deja conștiincioși, altfel ne pregătim pieirea. A.

D. Duca ales președinte al partidului liberal.

După moartea d-lui Vintilă Brătianu, întrunindu-se la București comitetul pe țară al partidului liberal pentru a-și alege un nou șef, voturile în majoritate au fost date d-lui Duca, care astfel a fost proclamat șef al partidului liberal.

Punându-se de unele ziare din capitală problema eventualei înapoieri în partid a d-lui Argetoianu, acesta a declarat că va persista în hotărârea luată de a nu se mai întoarce în partidul liberal intrucât concepțiile și politica d-sale se deosebesc esențial de acelea ale partidului.

Ziarul d-lui Gheorghe Brătianu vede în alegerea d-lui Duca ca președinte al partidului liberal vintilist o conducere pendinte de voința dlor Dinu Brătianu și Tancred Constantinescu cari ar altera orice inițiativă a șefului.

Asanarea băncii „Victoria“ din Arad.

Ne-am ocupat deja întrun număr trecut cu acțiunea întreprinsă de către Stat și Banca Națională a României pentru salvarea institutului de credit și economii „Victoria“ din Arad ajuns în criză financiară.

Cu prilejul adunării deponenților acestui institut, ținută la 7. crt. în localul institutului, ne ținem de datoria de a ne ocupa din nou cu această chestiune atât de importantă din punct de vedere economic-românesc pentru județul nostru, pentru ca să ținem în curent pe acei deponenți cari dintrun motiv sau altul nu au putut lua parte la aceasta adunare, și încă nu și-au dat adeziunea la moratoriul nou pe timp de trei ani, pe care acet institut este nevoit a-l cere dela creditorii săi.

Dl. Șt. C. Popp a făcut din nou cunoscut sprijinul material pe care Statul și Banca Naț. a Rom. înțeleg să'l dea pentru a salva clientela în 99% românească a acestui institut. Ajutorul constă din suma de 350 milioane lei pe care o primește banca pentru ca să se refacă. În schimb se cere, ca Băncile Timișana din Timișoara și „Bihoreana“ din Oradea, cari încă sunt în criză financiară, dinpreună cu banca „Victoria“ să obțină dela deponenți un morator pe 3 ani, asigurând deponenților replătirea capitalului întreg, și apoi să fuzioneze întrun singur institut cu sediul în Arad. Deponenții, Timișanei și Bihorenei au dat deja acest morator pe 3 ani, și rămâne acum ca și deponenții „Victoriei“ să îndeplinească această condițiune. Dacă deponenții „Victoriei“ nu vor consimți benevol la acest morator, banca va fi nevoită să ceară concordat preventiv și apoi dacă nu va reuși va intra în faliment.

Până acuma s'au subscr's, cca 60 milioane, mai sunt însă subscrisi sigure, — după îndeplinirea unor formalități, alte 40 milioane, mai rămâne deci să adereze la morator încă 80 milioane.

Din ținuta de până aci a deponenților să vede, că cea mai mare parte înțelege, că numai așa își poate vedea capitalul dinpreună cu dobânzi salvat, dacă dau moratorului cerut, și ținem să sfătuim și pe ceilalți deponenți, cari până acum au rămas indiferenți, ca să grăbească cu iscălirea moratorului, până ce nu va fi târziu.

Și iată de ce! Dacă deponenții „Victoriei“ nu ar da morator, Statul și Banca Națională nu vor da ajutorul oferit. Ce să întâmplă atunci? Banca „Victoria“ va cere concordatul preventiv, ca ultimul mijloc pentru a face atenți pe deponenți la pericolul ce îi amenință. Cerând concordat preventiv, va fi silită să constrângă pe datoriși să replătească sumele împrumutate lor. Ori este știut, că azi nime, dar indeosebi țărani, nu pot plăti. Vor urma

proces, apoi licitații, cheltueli, — vânzarea averilor la tobă din sat în sat, în județul întreg. Ce înseamnă asta? Pământul care ajunge azi 20-30 mii lei, să va vinde cu 5-10 mii lei, dar cine-l va cumpăra? Nimeni sau speculanții. Să știe doar, că țaranul nu cumpără dela țaran la licitație. Tot așa se va întâmpla cu casele, cu vile, apoi vitele etc. Deci averile rămân în cărca băncii, — dar bani nu vor fi. Și atunci neputând banca satisface obligamentelor luate, tribunalul va enunța falimentul. Să ne ferească Dumnezeu de această catastrofă. De va veni pe capul nostru deponenții nu vor primi nimic, dar și averile lor nu vor ajunge nimic. Sunt exemple chiar în Arad și județ.

Pentru a feri județul de acest dezastru, pe care cei dela cărma Statului și a Băncii Naționale îl văd foarte bine, și care înseamnă nimicirea alor 8000 deponenți și 35-40. mii datoriși a căror averi s'ar bate la tobă, — Statul și Banca Națională oferă ajutorul colosal de 350 milioane, și cere contribuția mică din partea deponenților, — aceia de a da un morator pe 3 ani.

Au mai vorbit Dni. Dr. A. Novac avocat în Pecica, și Dr. Cornel Jancu avocat în Arad, după acărora vorbiri cea mai mare parte a celor prezenți au subscris declarația de morator.

Ținuta demnă și calmă a deponenților, căci adunarea a decurs în cea mai mare liniște și ordine, ne face să avem convingerea, că mintea românului nu e cea din urmă și că acum, în fața pericolului, ca în totdeauna, vor grăbi toți umăr la umăr ca să facă un lucru bun, până ce nu e târziu!

Noi din parte-ne sfătuim pe toți deponenții, să grăbească să subscrie moratorul, ajutând prin aceasta și banca, care în decurs de patru decenii a făcut atât bine poporului nostru, dar mai pre sus de toate salvându-și averea proprie și a consătenilor săi. Așa să fie!

Inmormântarea mareșalului Joffre.

Funerariile inmormântării mareșalului Joffre, fost mare comandant al trupelor franceze în războiul mondial, s'au făcut în fața unei asistențe de peste 60 mii de oameni. Rămășițele pământesti al marelui și viteazului comandant au fost depuse în biserica „Notre Dame“ din Paris. La inmormântare au fost reprezentante toate statele aliate, România având ca reprezentanți pe d. Cesianu ministrul palatului în numele M. S. Regelui Carol II și pe d. General Prezan în numele armatei române, cari au depus câte o coroană cu tricolorul român și francez și o altă coroană în numele guvernului român.

Atât guvernul român, cât și dnii Maniu și Duca au trimis scrisori de condoleanțe guvernului francez. Condoleanțele au fost transmise d-lui ministru Briand.

Buletinul Agricol

al Camerei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața în Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei	310—320.—	per 100. kgr.
Orz	"	280—300.—	" " "
Ovăș	"	260—280.—	" " "
Porumb	"	220—230.—	" " "

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei	10.—15.000.—
" " boi	"	20.—25.000.—
" " porci	"	2.—3.000.—
Una vacă	"	6.—9.000.—

Adunarea generală a Camerei de Agricultură a județului.

Cu data de 30. Decembrie 1930. a avut loc Adunarea Generală a plenu-ului Camerei de Agricultură a județului Arad. — Au participat următorii membri aleși, de drept și cooptați:

D-nii Dr. Iulian Borneas, Dumitru Nica, Moroda, Dr. Cornel Luțai, Arad, reprezentat prin Dl. Vasile Dârlea Consilier Agricol al orașului, Dr. Emil Micloși, Arad, Ioan Chera, Arad, Luca Raicu, Arad, Constantin Imbroane, Arad-Gai, Dimitrie Drăgan, Nădlac, Gheorghe Ruja, Buteni, Ioan Burza, Pâncota, Ștefan Harsani, Rovine, Simion Mârza, Miniș, Ioan Vormittag, Glovaș, Pavel Bogdan, Iosăsel, Cornel Grozda Simand ca reprezentant al Ministerului Muncii, Dr. Al. Gh. Martha Primedic veterinar județean Inspector General Ing. Ioan Piso Dir. Reg. XI. Silvice Arad. Lazar Perian, Consilier Agricol județean Arad, Iuliu Caba Administrator Financiar Arad, Ioan Giurgiu ca delegat al Consiliului județean, Maior Aurel Birtolon, Conop, Dr. David Popovici medicul veterinar al orașului Arad.

Punctual la ora 9.30 Vice-Președintele Camerei Dl. Dr. Iulian Borneas constatând că sunt de ajuns membrii prezenți, pentru aducerea hotărârilor valide deschide ședința și după apelul nominal al membrilor se constată în mod oficial numărul celor prezenți ca și acelor absenți iar după aceea se trece la dezbaterile obiectelor puse la ordinea de zi.

Mai înainte de toate Dl. Dr. Iulian Borneas în numele Președintelui Camerei Dl. Dr. Marșieu care din motivul că era plecat a lipsit dela ședință, după ce reamintește cu deamănuntul acțiunile Camerei, munca și activitatea acesteia depusă în decursul primului ciclu de 5. ani de existență aduce călduroasă mulțumiri în primul rând plenu-ului Camerei care înțelegându-și rostul ce i-sa atribuit prin mandatul câștigat dela publicul alegător pe întreg timpul de existență a știut întotdeauna să și dea concursul cuvenit, prețios, pentru activitatea acestei instituții de specialitate creată exclusiv pentru apărarea intereselor agriculturilor să-și poată continua în tihnă opera de regenerare pe teren.

Între faptele principale de indulgență și bunăvoință se remarcă și calmul nemărginit de care conducerea Camerei a fost onorată din partea membrilor în decursul a lor 5. de muncă. — De aceeași conduită au fost și persoanele de drept ca și autoritățile. — Nu s-au observat frecări politice, dușmănoase deși plenu întreg s-a recrutat exclusiv din partidul național țărănist. — Autoritățile în decursul a lor 5. ani, fie ele de orice culoare politică, s-a constatat cu bucurie că au căutat ca instituției noastre să-i dea întotde-

una concursul recerut de împrejurările date, pentru îndreptarea înspre bine a populației agricole dela țară, și agriculturii cu torte ramurile ce-i aparțin. — Aduce după aceea mulțumirile sale și Comitetului de Direcțiune pentru nemărginitele servicii depuse, la fel și Directorului și funcționarilor Camerei, pentru sârguința dovedită în funcțiile lor.

După Domnul Vice-președinte a ridicat cuvântul Dl. Dr. Emil Micloș care prin cuvântarea sa călduroasă constată că: progresul ce aceasta Cameră a putut realiza pe terenul ei multilateral, după aceea consonanța în ceace privește păreriile, în baza cărora au putut fi pornite acțiunile diferite ale Camerei, conduita pașnică de care acest institut a fost întotdeauna onorat de toate partidele politice trecute pela Guvern timp de 5. ani de zile, și în fine perseverența în ideile contemplate spre binele acestui județ, agriculturii și a populației sale agricole; toate, se pot mulțumi în cea mai mare parte D-lui Preș. Dr. Iustin Marșieu, care dacă a fost vorba de întreprindere bine chibzuită în interesul plugarilor a stat zi și noapte la dispoziția biroului, care grație conducătorului său suprem și-a putut înjgheba opera sa atât de apreciată și de cei mai înalți factori de specialitate și autorități din Uniunea Camerelor de Agricultură și Minister.

D-sa — zice Dl. Micloși — nu a făcut nici odată desclinirea între om și om, nu a căutat dacă cutare sau cutare face sau nu parte din vre-un partid politic, a căutat numai ca respectivul să fie agricultor, care își conduce gospodăria singur pe mica sa proprietate de pământ. Pentru acest trecut al Camerei deci trebuie să-i exprimăm cu toții mulțumirile sincere din toată inima noastră.

La fel aduce Dl. Dr. E. Micloși elogiile de nemărginită recunoștință și D-lui Vice-președinte Dr. Iulian Borneas care a stat întotdeauna întru ajutorul Camerei, a căutat ca pe lângă Președinte și Comitetul de Direcțiune să dea cel mai mare concurs posibil biroului pentru a-și putea continua lucrările sale de mare folos pentru populația dela țară.

După aceea s-a dezbătut pe articole bugetul per 1931. care după propunerile făcute la unele alocații, s-a aprobat de către plen fără nici o modificare.

La fel s-a dezbătut și aranjat situația funcționarilor, care după propunerile acceptate de Comitetul de Direcțiune au fost aprobate pe întregime și de plenu Camerei.

Mai departe s-a propus de către Dl. Vice-președinte al Camerei ca să approve plenu solicitarea dela Ministerul de Domenii a unui împrumut de Lei 4,000.000. pentru continuarea activității zootehnice.

După ce toate punctele din ordinea de zi au fost terminate Vice-președintele a trecut la ultimul obiect adică de a asculta propunerile și a membrilor din județ relativ la diferite chestiuni ce stau în strânsă legătură cu agricultura.

Au ridicat cuvântul la acest obiect D-nii Dr. Emil Micloși, Constantin Imbroane Arad și Ioan Burza Pâncota. De chestiuile dezbătute s-a luat notă trecute fiind în proces verbal cu aceia ca după cercetare să se ia măsurile

necesare pentru readucerea lor la celea legale.

Terminate fiind și aceste chestiuni la ora 12.20 punctual, Vice-președintele prin o cuvântare de închidere și de adio declară ședința închisă.

A V I Z.

Către

Toți D-nii Notari comunali, Primari și Comitetele agricole locale.

Vi-se aduce la cunoștință că Camera de Agricultură a județului intenționează a procura și în primăvara anului crt. cantitatea necesară de semănță, trifoi, semințe de sfecle, lucernă, orz, ovăș și mazărice pentru distribuire.

Pentru a putea cunoaște din vreme cantitatea aproximativă de care va fi nevoie în general, Vă rugăm să binevoiiți a îngriji de cele necesare ca până la 20. Ianuarie (Douăzeci Ianuarie) a.c. să ni-se înainteze un tablou despre lipsa de semințele susmenționate ce se

prezintă în acea comună. Apelul nostru Vă rugăm a-l aduce la cunoștință publică prin baterea tobei imediat după petirea avizului prezent.

Prețul semănțelor va fi cca. după cum urmează:

Trifoi	Lei	50-57.	per kgr.
Lucernă	"	58-65.	" "
Semănță de sfecle	"	22-26.	" "
Mazărice	"	550-650.	"100,"
Ovăș	prețul de zi plus	5%	adaus
Orz	" "	" "	5%

Direcțiunea Camerei

Proces-Verbal.

Continuare din numărul trecut.

b.) **La Curtici și la Guttenbrun**, am remarcat sacrificiul făcute de aceste comune cu întreținerea armăsarilor Ministerului de Domenii pe tot timpul anului.

Ni s-a comunicat că în județ sunt și alte comune care fac asemenea sacrificii și am găsit de datorie să fac aceeași mențiune, întrucât la inspecțiile noastre în foarte puține locuri am găsit grajduri cu stațiuni permanente de montă cu număr mare de armăsari și bună îngrijire.

c.) **Ferma Takacsy** după teritoriul comunei Curtici, posedă o turmă de 802 oi Merinos Rembouillot, bine selecționate și îngrijite.

d.) **La Ferma Odvoș**, proprietatea D-lui Konopi am vizitat magazia și laboratorul, unde se fac cercetări asupra varietăților de grâu cultivat.

Am văzut în magazie un aparat selector sistem Petcus cum și toate aparatele necesare unei stațiuni moderne de selecționarea plantelor.

Dl. Konopi ne-a arătat prin diferite demonstrații rezultatele obținute până în prezent.

Este locul să arătăm, că în unele comune vizitate de noi, taurii nu îndeplinesc condițiunile zootehnice cerute unui bun reproducător, cum este de pildă: 1. taur în comuna Șoimoș și 1. taur în comuna Curtici.

Cu toate că de Camera Agricolă la un loc cu serviciul veterinar al județului se fac toate eforturile, ca comunele să cumpere numai tauri reexaminați de Comisia Camerei, totuși unele primării execută cumpărături din inițiativa proprie, cu toate că le este interzis de prefectura județului.

La archiva Camerei am găsit intervenția acesteia pe lângă Prefectura județului, să oprească cumpărăturile de reproducători de către comune din proprie inițiativă urmând ca să se adreseze Camerei, care prin Comisia s'a

permanentă ține la dispoziție în orice moment numărul de reproducători necesari.

În comuna Guttenbrun am găsit că se ține un registru genealog și având în vedere materialul bovin din comuna Schöndorf care se prezintă cu calități zootehnice remarcabile este locul să se înființeze sub eghida Camerei Herdbuch.

Menționăm că Institutul național de zootehnie, pune la dispoziție în mod gratuit formularele și personalul care să dea primele îndrumări în comunele care înființază asemenea Herdbuch-uri. Județul Tuniș-Torontal dela 1. Ianuarie 1931, cu concursul institutului național zootehnic înființază în 20. comune Herdbuch.

Am remarcat în drumul nostru că în sate românești din valea Mureșului locuitorii depun o îngrijire deosebită la îngrășarea bovinelor destinate exportului. Asfel în comuna Șoimoș ni s-au prezentat foarte frumoase exemplare îngrășate pentru export.

În privința aviculturii Camera Agricolă di nanul 1927. a început o activitate intensă urmată de rezultate frumoase la expozițiile ce le-a ținut. Ceiace se remarcă, că aceste rezultate se văd chiar la marii gospodari care de altfel trebuie să formeze și scopul principal.

La pepinieria Camerei din Socodor a înființat o stațiune avicolă iar în județ la particulari zece stațiuni de înmulțire care material se distribuie în județ cu preț redus.

În direcția apiculturii Camera a distribuit gratuit 30. coșnițe Dadant, și a încurajat agricultorii la înzestrarea stupilor cu uneltele necesare.

În ceea ce privește sericicultura, Camera n-a activat cu nimic, deși în județ se găsește un număr mare de duzi prin faptul că Direcția Sericicolă din Ministerul de Domenii i-a refuzat concursul

(Va urma)

America pentru revizuire?

— Ce face propaganda maghiară și ce nu face propaganda românească! —

La secretariatul Ligii Națiunilor a sosit zilele trecute un memoriu semnat — zice-se — de 10.000 cetățeni americani — majoritatea de proveniență nemaghiară, după cum subliniază sărind într'un picior ziarele maghiare din localitate, — cari cer revizuirea tratatului dela Trianon.

Americanii nu cer revizuirea — zice memoriul — în interesul vreunui stat european, ci din dorința ideală de a împiedeca o nouă degradingoladă armată a Europei, care ar însemna o retrogradare a civilizației. Actuala stare a europei, americanii o văd cu mult mai desordonată de cât înainte de războiu, căci a răspândit sămânța unei noi și mai grozave catastrofe de cât cea trecută. După o experiență de peste 10 ani, nu s'a ajuns la o unitate trainică și necesară între diferitele naționalități cuprinse forțat în cadrele noilor state, și lipsa acestei unități, din cauza legăturilor indestructibile ce există între aceste naționalități și patriilor lor de origine, acest fapt constituind o primejdie atât pentru ele, cât și pentru statele a căror cetățeni constrânși sunt.

Deci din aceste reese că, tratatele sunt nedrepte. Aceasta se evidențiază și mai mult, din faptul că, abia s'a uscat sângele de pe câmpurile de luptă, și popoarele Europei s'au și împărțit în două tabere: învingători și învinși. Și aceste două tabere la cel mai mic incident sunt gata să sară una în gâtul celeilalte. Apoi statele învingătoare, sunt nevoite, pentru a-și asigura hotarele, să întretină o armată modernă, care necesită cheltuieli foarte mari.

Și este știut că cel ce dispune de forțe armate, repede pornește la războiu. Datoria Ligii Națiunilor ar fi ca să asigure pacea și liniștea Europei pe baza adevăratei democrații și a adevăratului principiu de autodeterminare a popoarelor. Americanii au emis principiile wilsoniene, cari au adus sfârșitul războiului. Deci americanii trebuie să fie veghetorii aplicării acestor principii. „La încheierea tratatului dela Trianon, oamenii nu au fost întrebați, dacă, se învoesc să fie despărțiți de rasa lor, de patria în care s'au născut, unde au trăit și au crescut. Cerem, omenirii în mod serios, în numele celor mai sfinte amintiri și a dreptății, ca să se ia în discuție revizuirea tratatelor, masele compacte de minorități să fie anexate patriilor mame, iar acolo unde populația e mixtă, să se procedeze prin plebiscit. Numai în acest fel se poate face liniște în populația din valea Dunării și dela poalele Carpaților“. Aceste ar aduce după ele apropierea economică și ar servi la binele lumii întregi, conducând omenirea pe drumul progresului, în calea căruia acum sunt atâtea piedeci. Senatul Statelor Unite nu a ratificat tratatul dela Trianon, și senatorii declară, că prin acest memoriu exprimă dorința tuturor concetățenilor lor, de-a se repara o nedreptate, pentru ca pacea lumii să fie asigurată.

Am dat în rezumat — după cum e și natural — memoriul americanilor. Ne întrebăm nedumeriți care a fost mobilul yankeilor când au făcut acest

demers. Totuși din cele scrise în fruntea acestui articol, că majoritatea celor 10.000 de cetățeni semnatori ai acestui memoriu, sunt în majoritate cetățeni americani de origine nemaghiară, transpiră clar, că memoriul a fost semnat exclusiv de cetățeni americani de origine maghiară. Astfel fiind, memoriul nu mai prezintă nici o seriozitate. Acelaș fapt îi indică și sursa de unde emană: **Budapesta**. Chiar numai prin acest fapt, memoriul își pierde seriozitatea, căci lumea e sătulă de plângerile Ungariei. Dacă acest memoriu și-ar avea rezultatul dorit, atunci ar însemna restabilirea situației dinainte de 1914, deci înglobarea noastră din nou sub sceptrul austromaghiar. Acest lucru nimeni nu-l dorește.

Serviciul maghiar de propagandă a ales rău momentul lansării acestui memoriu, pentru că la Paris — care dă tonul în politica eternă — s'a început o inversunată campanie antirevizionistă, astfel că propagandiștii maghiari au suferit anticipativ o nouă înfrângere. Memoriul nici altfel nu va fi luat în seriozitate, căci în sensul tratatului de pace, numai un stat poate cere revizuirea tratatului, și nici de cum altcineva și mai cu seamă cetățeni streini de Europa.

Și acum două vorbe despre serviciul nostru de propagandă. Avem și noi, dar de zece ani încoace, n-a făcut altceva decât a trimis în streinătate pentru propagandă, numai protejați politici, cari cheltuiau banii statului. Cel puțin să se fi purtat cinstit, dar au avut o purtare scandalosă, care ne-a făcut de răs. Decât mai bine așa fără ei. Să fie toți aceștia rechemafi!

S. M.

Dela Societatea „Principele Mircea“ Arad.

Societatea a distribuit cu ocazia Sărbătorilor de Crăciun, înbrăcăminte și alimente pentru 100 copii sugaci fără deosebire de naționalitate și confesiune.

Societatea Național-Culturală „CRIȘANA“ a studenților din Cluj.

și-a ales următorul comitet pe anul școlar 1930-31:

Președinte	Drd. Petru Bortos
Vice președinte	Anița Nicolae
Secretar general	Albu Mircea
Secretar de sendita I.	Grozda Marius
Secretar de sendita II.	Naiu Iosif
Controlor I.	Ardelean Gheorghe
Controlor II.	Gurban Sabin
Bibliotecar	Decebal Ioan
Casier	Bublic Adam

Președintele comisiei artistico-literare: D-șoara Curituțiu Baba
Seretar general, Mircea Albu

Interrupere de curent.

Uzina Electrică, iace cunoscut, că în ziua de Duminecă 11 Ianuarie a.c. trebuind a face reparațiuni la rețeaua de înaltă tensiune, va interrompe furnizarea curentului electric:

Intre orele 8-1/2-12 a.m. în Pârneava, Gai, Șega, Grădiște, Str. Mocioni, Ghiba Birta, Mărășești, Calea Aurel Vlaicu și în jurul acestor străzi.

Unitatea Românilor sub raport religios bisericesc.

de Inv. Efrem Țigu.

Continuarea din numărul de Crăciun.

Cu începerea de decadentă a împărăției bizantine dela începutul sec. XIII. și cu căderea împărăției Româno-Bulgare substăpânirea Turcilor (1393) încep și luptele de convertire a Românilor la catolicism de către regii din familia anjoueștilor. Cu înființarea principatelor Moldovei și Țării românești se înființează sub Alexandru cel Bun cea dintâi Mitropolie a Moldovei la 1402, având pe Iosif ca Mitropolit la Suciava. Iar în Țara românească Mitrop. Iachint din Vicina la 1359 e așezat la Argeș. iar Antim la Severin la 1370, sub domnia lui Alexandru Basarab¹⁾.

Incercările de autonomie a bisericilor din principate, sub jurisdicțiunea cărora ajunge biserica română din Transilvania, înăspresc și mai mult încercările regilor de a converti pe români la catolicism, mai ales sub Carol Robert, Ludovic cel Mare și succesorul său Sighismund. O parte însemnată a nobilimei române, ca să-și păstreze averile îmbrățișează catolicismul, iar grosul populației iobăgimea rămâne și pe mai departe la legea cea veche.

În aceste vremi de persecuțiuni barbare la cari eră supus poporul și biserica lui strămoșească din Ardeal, preoții veniți din Moldova și Muntenia susțin și pe mai departe între Români unitatea bisericească²⁾.

¹⁾ Înființarea Mitrop. în Țara rom. și Moldova C. Marinescu publicațiile acad. rom.

²⁾ Erdély orszög tört. pag. 205 Szilágyi S.

Puțin mai târziu Domnitorii din Principatele române organizează și bis. din Transilvania. Călugărul Nicodim cel care a înființat Mănăstirea Tismana, la sfârșitul sec. al XIV. înființează Mănăstirea Prislopului, unde la 1572 e instalat cel dintâi episcop Eftimie venit din Principate, ca vlădică al Silvașului.³⁾ Radul Voevod Domnul Munteniei la 1508, înființează vlădicia Geoagiului,⁴⁾ Ștefan Vodă vlădicia Vadului.⁵⁾ Tot pe atunci s'a înființat vlădicia Bălgradului, acarei biserică și mănăstire s'a ridicat sub Mihaiu Viteazul.⁶⁾

Românii din Maramureș sau adresat Voevodului moldovean Cost. Movilă (1607-1611) să le trimită un vlădică, ca să le fie învățător și conducător.⁷⁾ Toate aceste fapte ale Voevozilor din Principate în ce privește organizația bisericeii românești din Transilvania și toate jertfele aduse pentru Români din Transilvania, dovedesc că Unitatea Românilor sub raport bisericesc, s'a păstrat din cele mai îndepărtate secole și până la finea sec. al XVII. lea. În cursul tuturor veacurilor, am format o unitate etnică, având aceeaș limbă, credință, și aceeași ocârmuire bisericească, care ne-au păstrat caracterul individualității etnice: limba, credința și acelaș suflet românesc.

³⁾ Vechile episcopii rom. pag. 46. 53 Dr. Bunea

⁴⁾ Vech. episcop. rom. pag. 34. Bunea

⁵⁾ Cult. Creștină Nr. 3-1914

⁶⁾ Cultura creștină Nr. 8-1914

Știri diferite.

D. dr. Iustin Marșieu prefectul județului Arad, contrar versiunilor rău-tăcioase și știrilor lansate de către presa minoritară și ale unor persoane nechemate, a rămas în postul său de conducere a județului nostru, la care îl predistina aptitudinea și activitatea d-sale rodnică, având de înfăptuit și de îndreptat încă multe lucrări, pentru a căror înfăptuire și îndreptare numai în dsa avem încredere.

Urăm d-lui prefect Dr. Marșieu sănătate pentru a și putea îndeplini înalta misiune și-l asigurăm că vom fi întotdeauna alături de d-sa.

D. Sever Bocu cu ocazia zilei Anului nou făcând unele declarații despre activitatea Directoratului ministerial din Timișoara a remarcat importanța expoziției internaționale de vite care se va ține la Timișoara în Aprilie a. c. Dsa a spus că această expoziției va asigura României un debușeu de export în Balcani și va favoriza reluarea legăturilor economice cu Austria și Cehoslovacia.

În legătura cu această declarație putem afirma de pe acum că la reușita aceleia expoziției va contribui în bună parte și județul Arad. Lucrările de pregătire au și început de către Camera agricolă locală la insistențele d-lui prefect dr. Marșieu care depune mari străduinți ca județul nostru să poată ocupa locul de frunte, atât la expoziție cât și la exporturile ce s'ar începe și cari ar urca prețurile vitelor și ar aduce crescătorilor din județ un real venit.

Părintele Plavoșin din Timișoara-Mehala a decedat subit în noaptea zilei de 9 cor.

Ziua Bobotezei s'a serbat la Arad în aceleași cadre fastoase ca în anii precedenți. Sfintirea apei a fost celebrată pe piața catedralei de întregul cler ortodox localnic în frunte cu P. S. S. Episcop Grigorie. N'au lipsit dela actul religios nici autoritățile. Din partea autorităților civile au participat dnii Dr. Iustin Marșieu prefectul județului și Dr. Aurel Raicu aj. de primar. Din partea armatei a fost de față d. General Bălăcescu comandantul Div. 1. Cavalerie și Col. Manafu.

În tot cursul serviciului diviîn s'au tras salve de tun.

Director executiv juridic la banca „Albina“, Sibiu. Consiliul de administrație a băncii „Albina“ în ședința sa plenară dela finele a. tr., a numit **director executiv juridic** al institutului pe dl **Dr. Mihai Veliciu**, fiu județului nostru avocatul-șef al Contenciosului Centralei acelu institut. Sim cere felicitări!

D. dr. Victor Chiriță notar public în Aradul-nou a binevoit să doneze ziarului nostru, de noul an 1931, suma de 200 (două sute) lei.

Mulțumind d-lui dr. Chiriță pentru suma donată, am dori ca acest frumos exemplu să fie urmat de toți românii cu dare de mână.

Declarațiile de impozit se fac până la 31 Ianuarie a.c. După cum se anunță în ordinul circular al Ministerului de finanțe nu se va acorda nici o amânare. Sătuim pe toți cetătorii noștri să ceară dela perceptorate formularele de declarații fiscale și să le completeze, pentru a nu cădea în întârziere sau să se expună la finea lunei la neplăcerile ce provin din cauza aglomerațiunii. Pe frații țărani îi sătuim ca atunci când vor să-și completeze formularele, să se adreseze unui cărturar, învățător, notar sau preot pentru a da declarații precise și pe formularele cari trebuie.

Abonamente și plăși

la ziarul nostru se pot face săptămânal Marți și Vineri între orele 11-13 (1 p. m.) în localul clubului național-țărănesc, din str. Horia No. 2 et. I.

Șomajul în Anglia. Statistica oficială a șomajului din Londra semnalează că la finea lunei Decembrie 1930, numărul șomerilor în Anglia era de peste 2 milioane și jumătate adică cu 235 mii mai ridicat decât cu câteva săptămâni înainte și cu 1 milion și 133 mii mai mare decât în anul trecut, la aceeaș dată.

Permisele de vânatoare au fost prelungește până la 15 Ianuarie a. c.

Banca Victoria.

Despre acest institut financiar dela timp încoace se aud atâtea vorbe — de bine, de rău — aruncate în aer de unii și de alții, căci, zău, este cam greu să-ți formezi vre-o părere exactă de situația ei în care a fost forțată de împrejurările nemiloase ale zilelor de azi. Nu m-am interesat de chestiunile interne ale băncii, aceasta parte a lucrului privind pe acei ce au însărcinarea să o conducă și să gireze bunul mers al afacerilor ei de toate zilele, etc. — Din parte-mi numai atât aș ruga pe on. cetitor să-mi permită ca, între coloanele acestui ziar, să relatez câteva reamintiri din vechile vremuri relativ la activitatea Victoriei pe piața financiară, atât din Arad cât și a țării întregi, — fosta monarhie Austro-Ungară.

După cum știe fiecare dintre noi, poporul român suferea pe vremuri nu numai din cauza frecărilor politice ci și era sabotată și ori ce tendință de progres cultural sau financiar, intrucât contrariilor le era frică nu cumva să ajungă și românul nostru la vre-un drept mai mult decât i-se permitea de cei ce erau la conducere și, cari controlau cu atâta gelozie mișcările românești, fie acestea de orice natură. Observat fiind acest lucru și de conducătorii noștri, s-a adunat un număr de oameni cu dor de muncă, sărguincioși și de inimă și cu anul 1889 au înființat Banca Victoria. — Capitalul societății, foarte modest, a fost îndreptat exclusiv pentru a ajuta cu credite mărunte pe micii noștri agricultori, cari în baza concursului acestuia, pe lângă interese reduse, își puteau face cumpărăriile de averi imobiliare, ce până atunci erau cam greu de închipuit în lipsa imprumutului corespunzător, fără de a fi supuși unei sarcini insuportabile din partea altor institute — dacă puteau se obține acest imprumut — fiindcă cam rar se întâmpla ca clientul român să fie imprumutat în condițiuni corespunzătoare de băncile ungurești. — Treptat din an în an, capitalul societății creștea după cerințele rețelei ramurilor de afaceri astfel că, la un moment dat ne-am trezit că Banca Victoria, cu capitalul, fondurile și circulația ei, era trecută printre cele mai importante institute financiare din Transilvania. Birourile de informații, nu altcum și băncile particulare din localitate vrând-nevrând, erau silite a servi celor interesați de cele mai favorabile informații, astfel că, chiar și Banca Austro-Ungară îi atribuia cea mai respectabilă atențiune, — pe piață — oferindu-i credit, poate, mai mare ca la multe alte bănci neromânești, cari erau hazate pe un bilanț mai majorat în cifre ca al Victoriei.

Și ca să pot edifica în mod și mai accentuat rolul respectabil financiar ce acest institut a jucat pe vremuri în Austro-Ungaria, îmi permit a aminti numai câteva fapte, caracteristice, ce s-au întâmplat între băncile creditoare și Victoria în toamna anului 1912. — Anume, în toamna acestui an a izbucnit războiul balcanic, și banca de emisiune Austro-Ungară văzându-se necesită să se reconcentreze capitalul în tresorul ei, pentru anumite scopuri, — de sine se înțelege că în primul rând a încercat să restrângă capitalul alocat dela băncile românești și numai după aceea, într-o măsură redusă și dela ale lor. — În urma acestei hotărâri apoi i-sa pus în vedere băncii Victoria că:

mănată de împrejurările date, Banca Austro-Ungară este necesită a o solicita ca un anumit procent, considerabil, din creditul ce-l are folosit, să-l achite la proxima prolongire în numerar. — La acest aviz ce cugetați ce s-a întâmplat? — Un lucru destul de ciudat care de altcum a pus în uimire și în respect și pe dl. Popovits, Guvernatorul, depe atunci, al Băncii Austro-Ungare și actualul Guvernator al Băncii Naționale ungare. — Direcțiunea a răspuns băncii de emisiune că a dispus să i-se achite toate scadențele cu care Victoria i-i datora, pe acel timp, numai în numerar. Zis și făcut. La o zi după aceea s-a început ca scadențele Victoriei să fie egalizate pe întregime, cu bani gata — și nu cu acceptate de prolongare. — Acest amănunt nu-l știu dela Banca Victoria deși i-am fost funcționar, ci din cercurile financiare din Budapesta, — la burse și din convorbirile intime ce am auzit la Clubul funcționarilor de bancă din capitala țării ungurești din care și modesta mea persoană făcea parte pe vremuri.

Dar să merg și mai de parte. — Tot la fel a fost încercat să fie tratată Banca Victoria și de al doilea creditor al ei: de Ustredni Banka Ceskych Sporitelien, Praga, care după ce se credea la fel îndreptățită tot de acel război să-și reducă capitalul vărsat dela vre-o 114 institute românești din Transilvania, — pentru a-l folosi la afaceri mai rentabile, cu ajutorul flacărilor din Balcani, — a procedat la fel și a forțat toate institutele mici și mari românești din Transilvania care îi erau cliente, — să le verse la scadențe o parte oarecare din creditele folosite numai în bani gata. — Victoria la rândul ei a procedat tot la fel ca și față de cazul prim, fapte ce de altcum a fost împărțit și de „Solidaritatea” sfătuind băncile ca să-și scape bilanțul lor de astfel de credite neindulgente. De sine se înțelege, măsurile energice și-au avut efectul lor — Atât primul cât și al doilea institut au aflat de bine să-și modereze condițiunile de restrângere din conținutul scrisorilor lor, asigurându-le că sunt de acord cu modalitățile de cea mai accentuată indulgență în ce privește respătirea datoriei de care băncile românești s-au folosit în urma relațiilor înțesute după atâția ani de prietenosă colaborare.

Pe vremea sa la centrala din Praga și filiala din Brünn și Budapesta a băncii Ustredni se vorbea de Victoria ca de un institut de sacrificiu pentru ideea națională. Tocmai de această considerațiune, și-au dat seamă și cehii de rolul ce aveau să îndeplinească, față de angajamentul luat asupra lor prin absorbirea capitalului dela Credit Lyonnais din Paris și alocat dela clientela ei de prin regiunile minoritare ale Monarhiei.

În anul 1914, luna Maiu, cu ocaziunea Adunării generale, a Băncii Ustredni am auzit rostind o cuvântare înflăcărată a regretatului Virgil V. Bontescu, director pe atunci la Filiala băncii Ustredni în Budapesta, care pentru ajutorarea cauzei noastre financiare a depus atâta stăruință ca nimeni altul, — care împreună cu toate mijloacele, ce-i stăteau la dispozițiune, a luptat și i-a reușit, ca în vremea când a izbucnit războiul mondial să avem distribuit între băncile noastre românești un capital de 12-15,000.000. coroane.

Din acest capital considerabil a fost împărțită și Victoria cu o sumă destul de serioasă, care la rândul ei a căutat să o împartă între românii noștri, fie aceștia agricultori mici, dela sate, sau intelectuali ori, studenți dela Universitățile din Viena și Budapesta.

Câți mici plugari au ajuns ca cu banii luați dela Victoria să-și cumpere holda de pământ în care își puneau toată nădejdea pentru viitor și pentru pâinea de toate zilele. Câți avocați, medici și profesori au beneficiat de bunavoința băncii Victoria și-și continuau studiile, cu ajutorul ei până își câștigau diploma, în baza căreia apoi puteau să-și creeze situația cuvenită în viața publică.

Și astăzi, când în mijlocul crizei catastrofale, pentru că Victoria a devenit imobilă, întocmai din cauza alocației creditelor în cea mai mare parte și pe la casele micilor proprietari de prin comunele județului, — astăzi când ar trebui să-i fie replătită munca depusă de jumătate de secol în interesul cauzelor noastre pur românești, astăzi când mulți dintre cei ce trăim pe extremul Vest al țării numai Victoriei îi putem mulțumi mult din ceea ce avem, dela casa până la pâinea pe masă, pe lângă ce realizat fiind și visul nostru milenar, spre satisfacția întregii națiuni românești, astăzi, durere, trebuie să vedem cu ochii noștri — spre bucuria străinilor — că factorul cel mai de căpetenie al finanțelor noastre este forțat la ruină, atunci când alții pe la spate progresează din ce în ce mai mult.

Deși situația nu e atât de gravă totuși nerecunoscând nimic din ceea ce a fost, dărâamăm fără milă pivotul puternic al atâtor idei de mare importanță, din trecut.

Să ne dăm bine seama că săvârșim un păcat nemaipomenit prin ne-indulgența de care dăm dovadă față de acest institut creștin și pur românesc. Dacă Statul sare întru ajutorul lui, atunci nouă nu ne mai rămâne decât să-i dăm și noi concursul de refacere, acelei instituții, care în trecut ne-a scăpat de grele gânduri de multe ori.

A nu semna actul de moratoriu înseamnă că forțăm banca la faliment în care caz numai deponenții nu vor putea primi banii lor ci totul se va prăbuși în buzunarul intereselor meschire atât de voluptoase după câștiguri mari și fără multă trudă.

Din parte-mi ca vechi funcționar în branșe, nu pot recomanda altceva decât că dacă Statul a avut bunavoința să-i acorde creditul de salvare atunci noi suntem obligați să contribuim cu ceea ce ni-se cere, pentru a o scăpa din mijlocul greutăților momentane, cu atât mai vârtos cu cât trebuie să recunoaștem, cu toții, că-i suntem datori cu acest gest de bunavoință pentru activitatea ei din trecut, depusă în interesul întregii populații românești din acest județ.

Decrin.

Primăria comunei Pâncota.
Nr. 2820/1930.

Publicațiune.

Primăria comunei Pâncota în ziua de 23. Ianuarie 1931. ține următoarele licitațiuni publice și anume:

I. La orele 8. pentru vinderea mobilierului vechiu, nefolosibil în birouri, maideparte imprimate și scripte selecționate din arhiva Primăriei comunale.

II. La orele 8 1/2 pentru furnizarea mobilierului necesar al primăriei în 1931 și anume: mese, scaune, postavuri de mese stergare, lampe becuri și diferite alte mărunțisuri necesare gospodăriei comunale.

III. La orele 9. pentru repararea trăsurilor căruței comunale și recvizitelor de pompierit în anul 1931.

IV. La orele 9 1/2 pentru cumpărarea pomilor arborilor necesari pentru plantat în grădinele, străzile și parcurilor comunale.

V. La orele 10. pentru transportarea cca. 240 steri lemne de foc din pădurea comunei Araneag pe seama primăriei, locuinței notariale, funcționarilor comunali eventual săracilor împărțășiți cu ajutor de lemne și 25 m². lemne construcție.

VI. La orele 10. 1/2 pentru compactarea cărților de legi regulamente, monitoare oficiale, furnizarea hârtiei, imprimatelor și recvizitelor de birou necesare primăriei în anul 1931.

VII. La orele 11, pentru furnizarea lemnului, ferului, scândurilor, leăturilor, țimentului, tuburilor de ciment, nisipului și varului necesar pentru reparațiunea fântânelor, podurilor, edificiilor, trăsurilor și pompelor comunale de incendiu în anul 1931.

VIII. La orele 11 1/2, pentru confecționarea uniformelor încălțămintelor și echipamentele necesare polițiștilor comunali pe anul 1931.

IX. La orele 12. pentru vânzarea 1. taur comunali selecționat.

X. La orele 14. pentru asigurarea lucrărilor în lăgătură cu edificarea casei pădurarilor și edificiilor laterale în pădurea comună din Arneag. conform planului și dezei.

XI. La orele 14. 1/2 pentru furnizarea petrisului, nisipului și pământului necesar la repararea străzilor și drumurilor comunale și pentru asigurarea lucrărilor în lăgătură cu curățirea șanțurilor.

XII. La orele 15. pentru vinderea casei comunale Nr. 399. proprietatea comunei împreună cu depedințele aparținătoare.

XIII. La orele 15. 1/2 pentru inchirierea locuințelor din clădirile comunale pe trei ani consecutivi dela 1. Maiu 1931 începând.

XIV. La orele 16 pentru asigurarea lucrărilor în lăgătură cu repararea edificiilor comunale și dependentele aparținătoare

XV. La orele 16 1/2 pentru cumpărarea 4 tauri tineri, buni de reproducție

XVI. La orele 17. pentru furnizarea 50mm ovăș, 25mm. porumb 40 mm. paie necesare taurilor, armăsărilor și vierilor comunali pe anul 1931.

XVII. La orele 17 1/2. pentru asigurarea curățirii piațului comună pe anul 1931.

XVIII. La orele 18. pentru vânzarea gunoierului adunat pe piață comună.

XIX. La orele 18 1/2 pentru asigurarea lucrărilor pământurilor, fânețelor și pășunii comunale: arătură, semănat, grăpat, maideparte cositul, adunat și căratul fânului.

Condițiunile și caietul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul notarial la primărie, unde se dau toate informațiunile în lăgătură cu aceste licitațiuni.

În cazul dacă careva licitațiune defiptă la aceasta dată va rămânea fără rezultat, a doua licitație se va ținea în ziua de 12. Februarie 1931, la aceiași oară și local.

Licitațiunea se vor ținea în conformitate cu dispozițiunile Legii Contab. Publice, cu oferte închise și sigilate, în biroul notarial dela primărie.

La oferte se va anexa în plic separat recepisa referitoare la depunerea garanției de 5% din suma oferită.

Pâncota, la 10. Decembrie 1930.

Primăria.